

AZ OKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM SZEMLÉLTETŐ FILMKIRENDELTSÉGE

1955

filmdia sorozatából

55. szám

PRÓZAIRODALMUNK A FELSZABADULÁS UTÁN.

Irodalomtörténeti sorozat:16.

Készült: 1952. évben.

1. Illés Béla arcképe.

Illés Béla 1895-ben született. Írói pályáját egyetemi évei alatt kezdte. Már a Tanácsköztársaság megalakulása előtt részt vesz a munkásmozgalomban. A forradalom ideje alatt a társadalomtudomány körébe vágó tanulmányai jelennek meg. A Tanácsköztársaság bukása után emigrál, 1923-ban a Szovjetunióba utazik. Moszkvában először munkás, aztán író és irodalomszervező lesz. Ekkor jelenik meg *Ég a Tisza, Minden ut Moszkvába vezet, Szkipetárok és a Kárpáti rapszódia* c. művei orosz és ukrán nyelven.

2. Illés: Fegyvert s vitézt énekelek, A vigszinházi csata és Kárpáti rapszódia c. regények borítólapja.

A felszabadulás óta Illés Béla Magyarországon él, irodalmi munkásságot folytat, az Irodalmi Ujság szerkesztője. 1949-ben készült el a *Fegyvert s vitézt énekelek* c. regénye, 1950-ben folytatása *A vigszinházi csata*. Képünk a Révai kiadásban megjelent *Fegyvert s vitézt énekelek, A vigszinházi csata*, valamint a *Kárpáti rapszódia* látható /1946/.

3. Illés Béla a Nagy Honvédő Háboru idején.

Illés Béla a Nagy Honvédő Háboru idején a Vörös Hadsereg katonája és mint őrnagy harcol hazánk felszabadításáért. Képünk szovjet egyenruhában ábrázolja az író.

4. Illés Béla a Magyar Írók Szövetsége I. Köngresszusán.

Az 1951-ben megtartott írókongresszuson mutatja be képünk az író. Mellette balra Heltai Jenő, jobbra hátul Déry Tibor.

5. Veres Péter arcképe.

Veres Péter 1897-ben született Balmazujvároson /Hajdu m./. Gyermekkorában a szegényparaszt gyerekek kondás, bojtár, napszámos életét éli. 16. éves korában mint pályamunkás kerül kapcsolatba a mezőgazdasági munkások szervezetével. Az első imperialista világháboru harcai után szülőfalujában szerepet vállal a Tanácsköztársaság alatt: a munkástanács és a háromtagú direktórium tagja lesz. Ezért a románok magukkal hurcolják és másfél évig raboskodik Romániában. 1920-ban itthon a debreceni törvényszék ítéli el a Tanácsköztársaság alatti tevékenységéért. Utána mint alkalmi munkás tengeti életét. Balmazujvárosi szervezkedései miatt többször rendőri eljárást indítanak ellene. A második világháboru alatt, 1944-ben munkaszolgálatról szökik meg és Pesten



hujkál. 1945-ben a Nemzeti Paraszt Párt elnöke, a kormány az Országos Földbirtokrendező Tanács elnökévé nevezi ki. 1947-ben részt vesz a koalíciós kormányban.

6. Veres Péter: Az Alföld parasztsága, Számadás és Gyepsor c. művek belső címlapja.

1936-tól jelennek meg könyvei, amelyek a szegélyparasztság Horthy-rendszer alatti keserves életét ábrázolják a népiesekre jellemző szociográfiai módszerrel. Képünk az 1936-ban megjelent az Alföld parasztsága, az 1937-ben megjelent Számadás /önéletrajz/ és az 1942-ben megjelent Gyepsor belső címlapját mutatja.

7. Veres Péter Móricz Zsigmonddal.

Móricz Zsigmond fegyvertársi kapcsolatot tartott a népi írókkal. Képünk Veres Pétert 1942-ben Móricz Zsigmonddal Debrecenben ábrázolja.

8. Veres Péter: Próbátétel, Szolgaság és Pályamunkások belső címlapja.

Képünk az 1950 tavaszán megjelent Próbátétel belső címlapját /amelyért az író Kossuth-díjat kapott/, az 1950. könyvnapra kiadott Szolgaság c. regényének a Három nemzedék c. trilógia első része/ borítólapját, a Pályamunkások /1951. Szépirodalmi Könyvkiadó/ belső címlapját ábrázolja.

9. Földművesszövetkezeti mozgó büffé Sajószentpéteren.

Veres Péter nem foglalkozik egyoldaluan a mult rendszer elnyomott parasztságnak életével. Az író együtt fejlődik a felszabadulás utáni társadalommal. Állást foglalt a szegény- és középparasztság és annak igazi érdeke: a termelőszövetkezeti kollektív gazdálkodás mellett. A képünkön látható, fejlett körülmények között dolgozó parasztságunk életének eseményei is foglalkoztatják Veres Pétert. A képen a sajószentpéteri Petőfi Tsz. dolgozói aratás közben a földművesszövetkezet mozgó büfféjét veszik igénybe.

10. Veres Péter kertjében foglalatoskodik.

11. Veres Péter Moszkvában.

Íróinkat vendégül látja a Szovjetunió, hogy személyesen tanulmányozhassák a szovjet emberek életét és hogy találkozhassanak a nagy szovjet írókkal. Képünk Veres Pétert Moszkvában, az Országos Képzőművészeti Kiállításon mutatja. Mellette egy angol és egy román művész, a Szovjetunió vendégei.

12. Veres Péter a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusán.

Képünk az 1951 április végén tartott írókongresszuson felszólalás közben ábrázolja az írókat.

13. Veres Péter Nazim Hikmettel és Szabó Pállal.

Képünk Nazim Hikmettel, a török elnyomók börtönében 15 évig raboskodott.

íróval és Szabó Pállal ábrázolja Veres Pétert. A kép 1952 nyarán készült Visegrádon, amikor a Nemzetközi Békedíjjal kitüntetett török író Magyarországon tartózkodott.

14. Déry Tibor arcképe.

Déry Tibor 1894-ben született Budapesten. 1918-ban tisztviselő korában sztrájkot szervez, ezért vállalatát besoroztatja katonának. Még ebben az évben belép a KMP-be és a Tanácsköztársaság idején tagja lesz az Írók Tanácsának. A bukás után külföldön él. 1934-ben részt vesz a bécsi februári megmozdulásban és a Vörös segély ausztriai munkájában. Ezért Pestre kénytelen menekülni, ahol börtönbe kerül. 1945-ben jelenik meg a külföldön írt Szentől szembe c. regénye, amely a német KP harcait ábrázolja, később a Befejezetlen mondat, amely a KMP harcairól szól. Egyéb művei: Alvilági játékok /1946/, Jókedv és buzgalom /1948/ c. elbeszéléskötetek, Tükör /1947/, Itthon /1948/ drámák, 1948-ban Kossuth-díjat kapott.

15. Az 1930. szeptember 1-i nagy tüntetés.

1950-ben jelent meg Déry: Felelet I. c. regénye, a trilógiának készülő mű első kötete. 1952-ben a Felelet II. Képünkön a Felelet I. egyik fejezetét, az 1930. szeptember 1-i tüntetést illusztrálja, amelyet az illegális KMP szervezett és vezetett munkáért, kenyérért, a munkanélküliség ellen.

16. Déry Tibor felszólalása a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusán.

17. Szabó Pál arcképe.

Szabó Pál 1895-ben született Biharugrán. Gyermekkorától kezdve fizikai munkával kereste meg kenyerét mint napszámos, kőműves. 1931-ben jelenik meg első regénye az Emberek. A felszabadulás előtt az elnyomott parasztság írója. Jelentős művei ebben az időben Szakadék /1938/, Őszi vetés /1940/, Harangoznak /1942/. A felszabadulás után A nagy temető c. regénye /1947/ Dózsa parasztháborújával foglalkozik, a Talpalatnyi föld pedig a múlt rendszer falusi szegénységének életét ábrázolja. Az Isten malmái /1949/ Tavasz szél /1950/ c. regényei, a Nyári zápor c. drámája /1950/ a parasztság új problémájával, a kollektív gazdálkodás gondolatával s egyben népszerűsítésével foglalkozik. Az író 1951-ben Kossuth-díjat kapott.

18. Szabó Pál Babajevszkij Sztálin-díjas szovjet íróval.

Képünkön az írot az írókongresszuson ábrázolja, amint Babajevszkijel beszélget.

19. Szabó Pál a turkevei könyvankéton.

Képünk 1952 szeptemberében az ünnepi könyvhét idején készült Turkevén.

20. Darvas József arcképe.

Darvas József Orosházán született 1912-ben, apja zsellér volt.

Tanítói oklevelet szerez, de állást sokáig nem kap. Fiatalon kezd az irodalommal foglalkozni. 1934-ben jelenik meg első könyve, amelyben a falusi proletáriátus életét mutatja be. Fontosabb művei: Vizkeresztől Szilveszterig /1935/, Máról hólnapra /1939/, Harangoskut /1937/, Elindult szeptemberben /1940/ önéletrajzi regény/. Szociográfiai munkát: A legnagyobb magyar falu /Oroszáza 1936/, Egy parasztcsalád története /1940/. 1945-ben jelent meg a Város az ingoványon c. regénye.

21. Darvas József 1951-ben az írókongresszuson.

A kép Darvas Józsefet írókongresszusi felszólalása közben ábrázolja.

22. Móricz Zsigmond halála 10 éves évfordulójának ünnepe.

A Magyar Írók Szövetsége és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1952. szeptember 5-én rendezte Móricz Zsigmond halálának 10 éves évfordulójának ünnepeit a Néphadsereg Színházában, amelyen Darvas József mondott ünnepi beszédet. Képünkön Révai József megnyitja az ünnepélyt, mellette Darvas József.

23. Nagy Lajos /1883-1954/ arcképe.

A szegény parasztcsaládból származó író pártosan ábrázolja a munkásosztály és a többi elnyomott réteg szenvedéseit. Legjobb novelláit a felszabadulás utáni kötetei foglalják magukba: A három éhenkórász /1946/, Emberek, állatok /1947/, Január /1948/, Farkas és bárány /1949/, A lázadó ember /Önéletrajzi regény 1949/, Nyitott ablakok /1950/ és 1919 május /1950/.

24. József Attila: "Nem én kiáltok" c. kötetének belső címlapja.

Az 1925-ben Szegeden Koroknay kiadásában megjelent Nem és kiáltok c. kötet belső címlapját látjuk, amelyet 1926 augusztusában Nagy Lajosnak dedikált a költő.

25. Aczél Tamás arcképe.

Aczél Tamás 1921-ben született. A fiatal irónemzedék egyik legtehetségesebb tagja, író és költő. Első munkái a Népszavában jelentek meg a Horthy-rendszer idején. A felszabadulás után elsőként ismeri fel a nép létét igazán megmutató és fejlődését elősegítő pártos művészet jelentőségét.

26. Aczél Tamás átveszi a Sztálin-díjat.

Képünk a Sztálin-díjas, Kossuth-díjas Aczél Tamást ábrázolja, amint 1952. októberében I.D. Kiszeljovtól, a Szovjetunió magyarországi nagykövétől, A szabadság árnyékában c. regényének kitüntetését, a Sztálin-díjat átveszi.

27. Nagy Sándor arcképe.

A tehetséges fiatal író a Szovjetunió 1952-ben Megbékélés c., a szövetkezeti gazdálkodás aktuális témáját művészi formában feldolgozott elbeszéléseért Sztálin-díjjal tüntette ki.

28. Nagy Sándor átveszi a Sztálin-díjat.

Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amint I.D. Kiszeljov nagykövet átadja Nagy Sándornak a Sztálin-díjat.

29. Nagy Sándor ünnepi beszédet mond Csécsén.

Képünk 1952. szeptember 5-én készült. Nagy Sándor Sztálin-díjas, Kossuth-díjas író Móricz Zsigmond halálának 10. évfordulóján ünnepi beszédét tartja Móricz szülőháza előtt.

30. Nagy Sándor otthonában.

Képünk feleségével ábrázolja a Sztálin-díjas író.

31. Révai József felszólalása a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusán.

1951. áprilisában összeült a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusa. A kongresszus az irodalmi pártszerűségért és az eszmei és művészi színvonal emeléséért folytatott eredményes harcot. Képünkön Révai József látható, amint felszólalásában a sematizmus elleni és az irodalom pártosságáért való küzdelemre szólítja fel a haladó írókat.

32. A szovjet írók megérkezése a kongresszusra.

A Szovjetunió nemcsak a gazdasági életben, de a kultúra frontján is hathatós segítséget nyújt a magyar népnek. A képen az írókongresszusra megérkező szovjet iróküldöttséget látjuk: Borisz Polevoj, Konsztantin Fégyin, és Szemjon Babajevszkij. Mellettük Illés Béla és Gergely Sándor.

33. Konsztantin Fégyin felszólalása a kongresszuson.34. Horváth Márton a kongresszuson.

Képünk Horváth Mártont ábrázolja a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusán, amint felszólalásában összefoglalja a kongresszus jelentőségét.

35. Kép a Magyar Írók Szövetsége I. Kongresszusának résztvevőiről.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál
Felelős vezető: Bojkovszky Lajos